

Súčasnosc a perspektívy rozvoja Československej sociologickej spoločnosti pri ČSAV

(Referát prednesený prof. dr. J. Zvarom, DrSc., predsedom Československej sociologickej spoločnosti)

Zjazd československých sociológov sa schádza z iniciatívy Československej a Slovenskej sociologickej spoločnosti ako výraz potreby zovšeobecniť po XVI. zjazde KSČ poznatky marxisticko-leninskej sociológie a ešte lepšie zladíť jej rozvoj s potrebami budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti, potreby zefektívniť celú našu činnosť doma i spoluprácu so sociológmi v ZSSR a v ďalších socialistických krajinách. Sme si vedomí, že obidvom našim spoločnostiam pri plnení programu XVI. zjazdu KSČ pripadá vážna úloha.

K najdôležitejším úlohám v oblasti spoločenských vied — ako sa uvádza v správe XVI. zjazdu KSČ — bude v budúcej päťročnici patriť skúmanie aktuálnych otázok výstavby rozvinutej socialistickej spoločnosti v Československu. Rozvoj spoločenských vied sa nezaobíde bez tvorivých diskusií, kritického ovzdušia, bez smelého hľadania a najmä zásadového stranického prístupu. Výzva na takéto zameranie našej vedeckovýskumnej práce je záväzná pre celú našu ďalšiu činnosť v oblasti rozvoja marxisticko-leninskej sociológie, ako aj pre rokovanie tohto nášho snemovania. Zjazd československých sociológov pokladáme za fórum, ktoré umožní hlbšie rozpracovať závery XVI. zjazdu KSČ pre ďalší rozvoj sociológie a jej spolupráce s inými spoločenskými vedami, prinesie nové podnety do ďalšej našej činnosti a umožní nám poradiť sa s predstaviteľmi bratských organizácií sociológov socialistických krajín o koordinácii ďalšieho postupu i boja proti buržoáznej a nemarxistickej sociológii.

Treba sa nám poradiť, ako spoločne postupovať na medzinárodných sociologických stretnutiach z hľadiska úloh sociológie v ideologickom boji triedne rozdeleného sveta. Zároveň pokladáme za potrebné zhodnotiť činnosť Československej a Slovenskej sociologickej spoločnosti za posledné roky a vyvodiť závery. Chceme posúdiť možnosti efektívnejšieho využitia sociológie pri riadení ekonomicko-sociálnych, sociálno-politických a ideologicko-politických procesov u nás — zhodnotiť celkové výsledky, ktoré sme dosiahli v doterajšej práci, naše pozitíva i nedostatky, to, čo už vývoj prekonal.

Marxisticko-leninská sociológia, ako aj príprava kvalifikovaných kádrov majú dnes u nás širokú a pevnú inštitucionálnu, materiálnu, spoločenskú, ideologickú, triednu a stranícku základňu. Tieto priaznivé podmienky umožňujú, aby sa Sociologická spoločnosť pri ČSAV a SAV ako dobrovoľná organizácia mohla plne venovať svojmu vlastnému poslaniu. Kedysi tu taká klíma nebola. Pri vzniku našej Spoločnosti, popri jej pozitívnom prínosu k formovaniu základov profesionálnej integrácie sociológov, k počiatkom rozvoja sociológie a sociologických výskumov, vedecko-popularizačnej a záujmovej činnosti sa v jej činnosti plne odzrkadľujú krízové roky v strane i v spoločnosti. Až po porážke kontrarevolúcie, po nástupe nového vedenia strany a po upevnení všetkých základných hodnôt socializmu v našej krajine sme sa postupne v zložitom procese zbavili vplyvu plochého empirizmu, rozličných nemarxistických a protisocialistických sociologických ideových smerov a politickej činnosti, ako aj tých súbežcov, ktorým nešlo o rozvoj marxisticko-le-

ninskej sociológie. Členská základňa Československej sociologickej spoločnosti mala roku 1969 1044 členov, roku 1970 po preregistácii ich bolo 528 a dnes má Československá sociologická spoločnosť 701 členov, Slovenská 282 členov. Je to základňa početná, ale kvalitatívne nová.

Obetavou prácou členov a funkcionárov Československej sociologickej spoločnosti sa po roku 1970 podarilo obsahovo a funkčne konsolidovať jej činnosť. Základ predstavoval pozitívny vývoj našej spoločnosti, plnenie usnesení XIV. a XV. zjazdu KSČ, starostlivosť strany o rozvoj spoločenských vied a rozširovanie základne marxisticko-leninskej sociológie v ČSAV a SAV, v špecializovaných výskumných ústavoch, na vysokých školách a na iných pracoviskách. Niektoré pobočky a sekcie Spoločnosti urobili až do polovice sedemdesiatych rokov aj niekoľko vlastných sociologických výskumov. Potom táto činnosť prešla v súlade s programom rozvoja spoločenských vied na ČSAV a SAV, ďalšie ústavy a špecializované inštitúcie.

Vnútrotnými vážnymi medzníkmi vo vývoji Československej sociologickej spoločnosti boli tri valné zhromaždenia — v rokoch 1973, 1976 a 1980. Od polovice sedemdesiatych rokov sa činnosť Spoločnosti začala cieľavedome zameriavať na pomoc pri koordinácii rozvoja marxisticko-leninskej sociológie, pri ideovom a odbornom zjednocovaní úsilia sociológov, pri teoreticko-empirickom rozpracúvaní aktuálnych problémov rozvinutej socialistickej spoločnosti. Na to slúžili školenia, semináre, metodická príprava sociológov, vydavateľská, vedecko-popularizačná a osvetová činnosť atď., ktorá sa čoraz častejšie realizovala v spolupráci so straníckymi orgánmi, zložkami Národného frontu, so Socialistickou akadémiou, Vedecko-technickou spoločnosťou atď. Túto činnosť koordinuje a usmerňuje Kolégium ČSAV pre filozofiu a sociológiu a KOVS — Komisia pre vedecké spoločnosti pri ČSAV a SAV.

Vzostupnú úroveň má činnosť väčšiny pobočiek a sekcií ČSSS, vzrástla aktivita členov, nadviazali a prehĺbili sa pracovné i osobné kontakty s predstaviteľmi sovietskej sociológie a so sociologickými spoločnosťami ďalších socialistických krajín. Kladne treba hodnotiť, že v uplynulých rokoch sa podarilo k práci v ČSSS viesť sociologickú mládež, ktorá dnes predstavuje podstatnú časť členstva. Spolu s rastom úloh zvyšovala sa aj aktivita členov. V pobočkách, sekciách, hlavnom výbore a predsedníctve ČSSS pôsobia desiatky obetavých funkcionárov, ktorí dobrovoľne, s entuziazmom a bez nárokov na odmenu prispievajú k rozvoju, koordinácii a propagácii sociológie.

Sociologická spoločnosť rozvíja svoju činnosť vo všetkých základných odboroch marxisticko-leninskej sociológie. Ťažisko činnosti je v sekciách a v pobočkách so snahou dosiahnuť dobrú obsahovú a organizačnú úroveň. Permanentne aktívne pracujú v posledných desiatich rokoch najmä pobočky v Brne a Olomouci. Ich vedecko-popularizačná a bádateľská činnosť si zaslúži vysoké uznanie. Také podujatia, aké boli Sociologické dni v Brne, pri ktorých sa sociológovia nielen zoznamovali s novými výsledkami sociologického bádania, ale tiež aktívne prispievali k ich rozvoju, môžu byť príkladom iným pobočkám a sekciám. Velmi dobre pracovali aj iné pobočky, napr. v Ústí nad Labem, Ostrave a Plzni. Uznanie si zaslúži aktívna účasť členov viacerých pobočiek na riešení aktuálnych sociologických problémov jednotlivých oblastí, závodov, miest atď., ležiacich v ich pôsobnosti a často úzka spolupráca so straníckymi a štátnymi orgánmi pri hľadaní optimálnych východísk.

V súčasnosti má ČSSS 13 odborných sekcií. Aktivita jednotlivých sekcií je podmienená tak aktivitou ich vedenia a členstva, ako aj — a najmä — rozvojom danej sociologickej disciplíny. Takmer všetky sekcie sú po celé roky skutočne aktívne. Usporiadali stovky seminárov, sympózií, konferencií, diskusií, prednášok a kedysi aj menších výskumov. Z nich najpočetnejšia je sek-

cia sociologických metód a techník a sekcia sociológie práce, priemyslu a podniku. Pravidelnú činnosť rozvíja sekcia sociológie mesta, dediny, mládeže, sekcia sociológie kultúry a voľného času, verejnej mienky, sociálnej patológie a sociológie integrálneho skúmania človeka a osobnosti. Nedávno rozvinula činnosť veľmi potrebná sekcia pre rozvoj marxisticko-leninskej sociologickej teórie. Aktívna činnosť tejto sekcie je pre pomoc pri riešení širších teoretických a ideologických aspektov rozvoja československej sociológie neobyčajne žiaduca. Rozdelenie sekcie sociológie rodiny a mládeže na dve sekcie, založenie sekcie pre skúmanie a vedecko-popularizačnú činnosť v oblasti rozvoja socialistického spôsobu života a založenie sekcie sociológie telesnej kultúry odráža objektívnu situáciu vo vývoji týchto sociologických odborov a vytvára lepšie podmienky na prezentáciu ich výsledkov. Činnosť nových sekcií je nesporne prínosom k činnosti ČSSS.

Ako prostriedok na výmenu skúseností, získavanie informácií a na kolektívne posúdenie rozličných aspektov sociologických problémov atď. sa v činnosti ČSSS najviac osvedčila forma seminárov a sympózií. Požadovanou formou — najmä pre mladých sociológov — stali sa učebné a diskusné kurzy, ktoré po celé roky realizuje sekcia sociologických metód a techník. Podujatia jednotlivých sekcií majú veľkú zásluhu na popularizácii výsledkov marxisticko-leninskej sociológie a najmä na sústavnej výmene sociologických poznatkov a skúseností z rozvoja a uplatňovania metodológie a metód.

Od polovice sedemdesiatych rokov sa neoddeliteľnou súčasťou našej činnosti stala aj vlastná publikačná činnosť ako jedna z foriem prezentácie výsledkov odbornej a spoločenskej aktivity sociológov, členov ČSSS. Vychádzajú jednak zborníky zo seminárov a konferencií pobočiek a sekcií, jednak bulletin — Správy ČSSS —, ktorý plní úlohu informátora a organizátora. Od roku 1970 vyšlo okolo 25 zborníkov a 10 čísel Správ ČSSS.

Hovoríme o Československej sociologickej spoločnosti a Slovenskej sociologickej spoločnosti, ale sme jednotnou silou — organizačne, programovo a ideovo. Existujúce stanovy neriešia však vzťahy v spoločnosti organizovaných sociológov na princípe socialistického federalizmu. Aj za daných rámcových podmienok sa úspešne rozvíja úzka spolupráca marxistických sociológov v ČSR a v SSR. Slovenskí súdruhovia sú primerane zastúpení v orgánoch ČSSS, aktívne a iniciatívne sa zúčastňujú na ich činnosti, ako aj navzájom na podujatiach usporiadaných sekciami.

Slovenská sociologická spoločnosť prešla obdobným vývojom ako ČSSS, prekonala dôsledky krízových rokov i prevážne extenzívny charakter činnosti a vykazuje dnes intenzívnu a efektívnu činnosť, ktorá je prínosom pre koordináciu a popularizáciu sociologických poznatkov v celoštátnom meradle. V rámci Slovenskej sociologickej spoločnosti pracuje 11 sekcií a vytvorila sa aj pobočka v Košiciach. Činnosť Slovenskej sociologickej spoločnosti — opierajúca sa o inštitucionálnu základňu sociologického bádania v ČSAV a SAV a špecializovaných výzkumných ústavoch, ako aj na vysokých školách — sa vyznačuje príznačnou straníckou angažovanosťou, úsilím o trvalé spojenie s potrebami praxe, snahami prichádzať a zovšeobecňovať nové poznatky. Dobrý ohlas mali napr. Bratislavské sociologické popoludnia a pozitívne treba hodnotiť aj spoluprácu pri vedecko-popularizačnej práci so Socialistickou akadémiou, Revolučným odborovým hnutím, Socialistickým zväzom mládeže, Slovenským zväzom žien a inými zložkami Národného frontu.

Základnú a prvoradú úlohu po XVI. zjazde KSČ vidí SSS v ďalšej orientácii členskej základne na angažované odovzdávanie výsledkov ich práce v rozličných odvetviach sociológie v prospech budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti. Prítom hlavnou prioritou zostáva koncentrovanie pozornosti na

úlohy zahrnuté do ŠPZV pro 7. päťročnicu a na tie úseky, ktoré majú osobitný význam pri vedeckom riadení spoločenských procesov: problémy rozvoja a upevňovania vedúcej úlohy robotníckej triedy, zbližovanie tried a sociálnych skupín, rozvoj socialistického spôsobu života, problémy mládeže, rodiny atď. SSS chce i naďalej vytvárať dostatočný priestor pre podujatia zamerané na zvyšovanie a prehĺbovanie teoretickej a metodologickej úrovne sociológie a sociológov, pretože dialektická jednota teoretického a empirického sa v súčasnom sociologickom poznaní nestala ani zďaleka samozrejmosťou.

Tento poznatok slovenských sociológov je už dlhšie stredobodom pozornosti celej československej sociologickej obce. Na valnom zhromaždení ČSSS v novembri 1976 v Brne sme venovali pozornosť výsledkom dosiahnutým od roku 1970 vo vnútornom obsahovom prerode našej sociológie na dôslednú marxisticko-leninskú spoločenskovednú disciplínu. Išlo nám vtedy, po XV. zjazde KSČ, o vytýčenie ďalšej orientácie činnosti ČSSS a sociologického bádania na prehĺbenie straníckosti, angažovanosti, internacionalizácie, zameranie na problémy ideologickej konfrontácie, na rozhodujúce oblasti budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti, na nevyhnutnú komplexnosť a interdisciplinárny prístup. Hovorili sme o tom, čo strana i spoločnosť od sociológie potrebujú a očakávajú, a ako to splniť. A vytýčili sme tiež úkoly na zlepšenie organizačnej činnosti v ČSSS, ktoré sa dnes úspešne plnia.

Na valnom zhromaždení ČSSS vo februári 1980 v Kladne sme sa už širšie zaoberali aj obsahovými, teoretickými a metodologickými otázkami našej marxisticko-leninskej sociológie. Veď v sociologickej spoločnosti sú aktívni naši nejpovednejší sociológovia a majú preto k problematike čo povedať. Okrem toho úlohou ČSSS je nielen propagovať, ale musí byť zrejmé, čo propagovať, aká je úroveň zamerania a výsledky sociologických výskumov a čo prinášajú pre život.

V činnosti ČSSS — ako vôbec — sme ešte stále všeličo dlžní skúmaniu teoretických otázok predmetu, ako aj kritike buržoáznej a vôbec nemarxistickej sociológie. Kvalifikácia sociologického frontu má istotne vzestupnú úroveň, pozornosť sa čoraz viac sústreďuje od partikulárnych problémov na najzávažnejšie problémy, ktoré majú celospoločenské zázemie a vplyv. Máme tu i výsledky a skúsenosti z oblasti medzinárodných sociologických výskumov. Na druhej strane pretrváva ešte určitá roztrieštenosť výskumov, nedostatok informácií a výmeny skúseností, ako aj problémy súvisiace s uplatňovaním záverov teoreticko-empirického výskumu v praxi a vôbec v uplatňovaní poznatkov a možností sociológie, najmä v závodoch. Podmienky rozvoja našej sociológie sú dobré. Máme plnú podporu strany. Katedry sociológie sa vytvorili i na Vysokej škole politickej ÚV KSČ a na Fakulte Vysokej školy politickej ÚV KSČ v Bratislave. To všetko, no predovšetkým sama dynamika sociálneho vývoja v Československu si žiada nové prístupy, systémové komplexné pohľady a skúmanie a podstatné zvýšenie pozornosti teoreticko-metodologickým aj realizačným otázkam.

Sme si vedomí, že i pre činnosť oboch sociologických spoločností platia zásady vytyčené XVI. zjazdom KSČ pre spoločenské riadenie vôbec — „kvalita, efektívnosť, systémovosť, novátorský prístup“. Zakotvili sme to i v plánoch našej činnosti na roky 1981 a 1982. Robíme menej podujatí, ale kvalitnejších, koncentrujúcich sa na kľúčové problémy našej spoločnosti tak, ako ich vytýčil XVI. zjazd, a tam, kde môžeme najviac prispieť. Potrebujeme viac spoločných podujatí pobočiek a sekcií, usporiadaných v spolupráci s inými zložkami tak, aby mali širší spoločenský ohlas. Dobrým príkladom v poslednom čase bolo spoločné a interdisciplinárne sympóziu sekcie sociológie skúmania človeka, sociológie rodiny a sekcie priemyslu a podniku k problematike

kolektívu. Potrebujeme sa vôbec častejšie spoločne schádzať, byť dobre informovaní, šíriť sociologické poznatky v oveľa širšom rozsahu. To žiada od nás strana. Ani naše zjazdy nemôžu byť iba sporadické, vývoj by nás musel logicky predbehnúť.

Podľa vzoru sovietskej sociológie a sociologickej asociácie treba pomáhať organizovať sociologické výskumy a uplatňovať ich výsledky v riadiacich centrách, predovšetkým zabezpečiť užšie spojenie so straníckymi orgánmi. Budovanie rozvinutého socializmu je zložitý a náročný proces, je to boj, sústavné prekonávanie protirečení. V. I. Lenin, veľký stúpenec uplatňovania metód a poznatkov sociológie v práci strany, požadoval od riadenia, od komunistov, ale aj od spoločenských vied: Menej všeobecných úvah, viacej faktov a overených faktov, ktoré ukazujú, v čom, za akých podmienok a nakoľko napredujeme, stojíme na mieste alebo ustupujeme.

V popredí obsahovej činnosti Československej sociologickej spoločnosti musí byť napomáhať to podstatné — upevňovanie výrobnjej, sociálnej, politickej, riadiacej a ideologickej, duchovnej zdatnosti nášho zriadenia. Budeme sa musieť lepšie presadiť aj v ideologickom boji proti vonkajším i domácim retardačným vplyvom pri formovaní socialistického človeka, skúmaní a rozvíjaní verejnej mienky, bohatstva stimulov a podnetov.

XVI. zjazd KSC zdôraznil, ako vieme, okrem iného aj úlohu ďalej zefektívniť naše národnostné vzťahy, spoluprácu vedcov a bádateľov tak v ČSR, ako aj v SSR pre blaho spoločnej československej socialistickej vlasti. Je na nás, aby sme porozmýšľali, ako hlbšie uplatniť spomínanú požiadavku i v činnosti našich spoločností.

Vcelku pozitívne možno hodnotiť účasť ČSSS na medzinárodnej reprezentácii československej sociológie a výmene skúseností. Nadviazali a rozvíjali sa kontakty so sociologickými spoločnosťami socialistických krajín, najmä so Sovietskou sociologickou asociáciou. Na osobné kontakty využívame možnosti ČSAV, SAV a iných vedeckých inštitúcií a vysokých škôl. Prehlbujúca sa spolupráca sociológov na základní dvojstranných a mnohostranných pracovných stykov v rámci spoločnej vedeckej spolupráce problémových komisií akademií vied socialistických krajín, straníckych pracovísk a vysokých škôl rozširuje naše poznanie a ovplyvňuje aj činnosť ČSSS.

Delegácia našich sociológov sa aktívne zúčastnila na VIII. svetovom sociologickom kongrese roku 1974 v Kanade, na IX. svetovom sociologickom kongrese roku 1978 vo Švédsku. Zúčastnilo sa na nich 31 československých sociológov, ktorí vystúpili s 36 referátmi a diskusnými príspevkami a boli dobre pripravení na ideologickú konfrontáciu, ktorú predstavuje každý svetový kongres. Pravda, rozsah našej aktivity a naše možnosti nie sú ani zďaleka úmerné potrebám dôslednejšie využívať tieto medzinárodné stretnutia na uplatnenie výsledkov marxisticko-leninskej sociológie a predností socializmu.

Činnosť Československej sociologickej spoločnosti mala v minulých rokoch vzostupný trend, vykonalo sa nemálo spoločensky prospešnej práce. Predsedníctvo, hlavný výbor, pobočky, sekcie a sekretariát Spoločnosti sa snažili dôsledne plniť plánované úlohy.

Naša činnosť nie je bez nedostatkov. Nie vždy sa sekcie venujú kľúčovým otázkam, v niektorých prípadoch skôr okrajovým. Sú tiež prípady organizovania podujatí bez náležitej prípravy, čo sa potom prejaví na ich celkovej úrovni. Nie všetky sekcie a pobočky využívali plne svoje možnosti, nie všetci funkcionári pracovali aktívne a rovnomerne. Nášmu bulletinu sústavne chýbajú príspevky z pobočiek a sekcií. Stáva sa, že do zborníkov sú navrhované príspevky, ktoré nemajú potrebnú politicko-ideovú a odbornú úroveň. Častejšie nám chýbajú i komplexnejšie prehľady o sociologickej tvorbe v rozličných in-

štitúciách a o činnosti našich sekcií a pobočiek alebo o činnosti sociológov v SSR. Takéto prejavy majú zvyčajne hlbšie príčiny, ktoré ležia aj mimo našej dobrovolnej organizácie sociológov. Je však potrebné, aby sme aktívnejšie prispievali k vzájomnej informovanosti členov ČSSS jednak o výsledkoch sociologických bádání vôbec a jednak o činnosti v sociologickej spoločnosti osobitne.

Úlohy, ktoré kladie na rozvoj spoločenských vied etapa po XVI. zjazde KSČ a závery XVI. zjazdu KSČ a KSS, sú skutočne náročné. Ide o to, aby sa do plánov práce sekcií a pobočiek dostávali a realizovali iba také podujatia, ktoré zodpovedajú požiadavkám a potrebám doby. Aby sa rýchlejšie zvyšovala naša teoretická a metodologická úroveň a rozširovali empirické poznatky, aby sa činnosť našich členov vyznačovala vysokou spoločenskou a politickou angažovanosťou a jej výsledky efektívne slúžili potrebám spoločnosti. Na to bude treba zamerať aj zdokonaľovanie metód našej práce.

Potreby spoločenskej praxe a riadenia vyžadujú — pravda v zmysle šírenia sociologických poznatkov — aby sa zvýšila koordinačná funkcia sociologickej spoločnosti a ďalej sa prehľbovala a zefektívnila spolupráca medzi ČSSS a SSS. Bude treba lepšie poznať výsledky práce jednotlivých našich sociologických inštitúcií, šíriť ich medzi sociológmi a širšou verejnosťou. Málo sa o výsledkoch sociológie publikuje mimo oblastí odborných časopisov. Na vyššiu úroveň bude treba priviesť aj našu spoluprácu so sociologickými asociáciami v socialistických krajinách. Z občasných a príležitostných stykov sa žiada vytvoriť systém pravidelnej spolupráce, výmeny skúseností a poznatkov, ako aj popredných sociológov, dvojstranné alebo mnohostranné porady, semináre, sympózia, kongresy. V tomto zmysle koncipujeme plán zahraničných stykov na nasledujúce roky. Blížiaci sa X. svetový sociologický kongres nás núti zamyslieť sa znova nad možnosťami našej účasti v orgánoch Medzinárodnej sociologickej asociácie, ale najmä nad tým, ako materiálne a organizačne zabezpečiť našu pravidelnú angažovanú ideologickú a odbornú aktivitu pre propagáciu československého prínosu k sociológii a jej funkcii v socializme na medzinárodnej pôde. Na X. kongres pôjdeme znovu v ideovej a odbornej jednote s delegáciami bratských organizácií socialistických krajín, so snahou maximálne prispieť k šíreniu poznania, skúseností a predností socializmu.

Na zjazde československých sociológov nám však ide predovšetkým o obsahové stránky: o stav a výsledky v jednotlivých sociologických disciplínach a sociológie vcelku a o jej angažované uplatnenie pri budovaní rozvinutej socialistickej spoločnosti. Očakávame, že zjazd dá našej práci základnú ideovú smernicu, ktorú budeme konkretizovať v činnosti našich orgánov, že obohatí našu vzájomnú informovanosť, rozšíri sociologický ruch, diskusie, konfrontácie a polemiky o aktuálnych problémoch našej práce. Privítame i nové podnety a konštruktívne kritické pripomienky, ako zefektívniť a skvalitniť celú našu činnosť, najmä čo sa týka tesnejšieho spojenia s praktickými úlohami vyplývajúcimi z napredovania našej socialistickej spoločnosti. Očakávame, že zjazd prispeje i k nadviazaniu nových profesionálnych kontaktov, keď do našej sociologickej obce pribudlo v posledných rokoch veľa nových členov. Veríme, že spomedzi nich sa nájdú i mnohí budúci aktívni funkcionári ČSSS a SSS. S týmito všetkým sme počítali od začiatku v zámeroch nášho zjazdu a chceme vás požiadať, aby ste sa všetci aktívne a iniciatívne zúčastnili na splnení týchto mnohostranných cieľov nášho trojdňového rokovania. Veríme, že to bude rokovanie plodné, podnetné, na úrovni potrieb doby i očakávaní, ktoré pracujúci ľud pod vedením Komunistickej strany Československa vkladá do vedy vôbec a do marxistickej sociológie osobitne.